

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/199836,Premierowe-pokazy-spektaklu-Przez-sciane-Warszawa-2425-kwietnia-2024.html>

16.05.2024, 15:41

Premierowe pokazy spektaklu „Przez ścianę” - Warszawa, 24-25 kwietnia 2024

Premierowe pokazy spektaklu „Przez ścianę”, przygotowanego przez Instytut Pamięci Narodowej oraz Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, odbyły się 24 i 25 kwietnia 2024 roku w budynku muzeum przy ul. Rakowieckiej 37 w Warszawie.

Pokaz spektaklu „Przez ścianę” – Warszawa, 24 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

„Przez ścianę” to autorska sztuka teatralna Leszka Zduń, inspirowana losem Wiesławy Pajdak i Jerzego Śmiechowskiego.

Jesienią 1947 roku obydwójce zostali osadzeni w mokotowskim więzieniu przy ulicy Rakowieckiej w Warszawie. Powodem były podejrzenia o udział w konspiracji i szpiegostwo. Ich cele dzieliła cienka ściana. Nawiazali ze sobą kontakt właśnie przez nią, wystukując alfabetem Morse’a różne wiadomości. Zaczęło się od prostych pytań – „kim jesteś, za co siedzisz?”. Kiedy okazało się, że Jerzemu grozi kara śmierci, Wiesława postanowiła za wszelką cenę podtrzymać go na duchu. Pomiedzy wezwaniami na przesłuchania i torturami (oprawcami byli m.in. Humer i Różański), opowiadała Jerzemu krzepiące historie i streszczała książki. Najwięcej czasu poświęciła *Tristanowi i Izoldzie*. Po kilku miesiącach, wciąż porozumiewając się alfabetem Morse’a, Jerzy oświadczył się Wiesi, a ona zgodziła się zostać jego żoną. Zanim jednak mogli się spotkać, minęło niemal 6 lat. Po raz pierwszy „na żywo” zobaczyli się podczas swojego ślubu w zakładzie karnym w Grudziądzu. Kilka tygodni po ślubie Wiesława, na mocy amnestii, opuściła więzienie. Państwo Śmiechowscy przeżyli wspólnie 55 lat.

Mokotowskie więzienie było miejscem niewyobraźnego bestialstwa ze strony oprawców, na siłę instalujących w Polsce komunistyczny ład. Z powodów ideologicznych próbowali oni za wszelką cenę upokarzać i pozbawiać godności więźniów politycznych. Stosując różnego rodzaju tortury fizyczne i psychiczne, zmuszali do składania fałszywych zeznań, współpracy z władzą oraz wydawania koleżanek i kolegów, którzy po zakończeniu II wojny światowej nie złożyli broni, bo nie zgadzali się na narzucony porządek. W latach największego terroru – 1945–1956 – w więzieniu wykonano ponad 300 wyroków śmierci. Kilka tysięcy osób zmarło z powodu wycieńczenia lub zakatowania podczas przesłuchań.

Ludzkie dramaty, które rozgrywały się przy ul. Rakowieckiej, były też źródłem niezliczonej ilości pięknych gestów. I o takiej właśnie postawie opowiada sztuka „Przez ścianę” – historia heroicznej walki o drugiego człowieka. Walki podjętej w warunkach upodlenia. To rzecz o miłości, która potrafi wszystko znieść. O miłości, która jest prawdziwie cierpliwa. To opowieść o pięknych ludziach, którzy nie pozwolili zdeptać swojej godności.

Twórcy i artyści:

- Magdalena Krylik – w roli Małej;
- Ksawery Szlenkier – w roli Ju;
- Leszek Zduń – reżyser;
- Rafał Odrobina – muzyka;
- Aleksandra Reda – scenografia.

Pokaz spektaklu „Przez ścianę” - Warszawa, 24 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Pokaz spektaklu „Przez ścianę” - Warszawa, 24 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Pokaz spektaklu „Przez ścianę” - Warszawa, 24 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Pokaz spektaklu „Przez ścianę” - Warszawa, 24 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Pokaz spektaklu „Przez ścianę” - Warszawa, 24 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Pokaz spektaklu „Przez ścianę” - Warszawa, 24 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

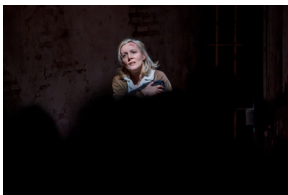
Pokaz spektaklu „Przez ścianę” - Warszawa, 24 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Pokaz spektaklu „Przez ścianę” - Warszawa, 24 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Pokaz spektaklu „Przez ścianę” - Warszawa, 24 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Pokaz spektaklu „Przez ścianę” - Warszawa, 24 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Pokaz spektaklu „Przez ścianę” - Warszawa, 24 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Pokaz spektaklu „Przez ścianę” - Warszawa, 24 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

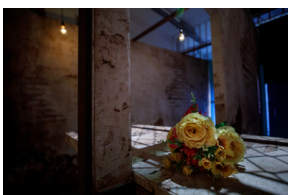
Pokaz spektaklu „Przez ścianę” - Warszawa, 24 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Pokaz spektaklu „Przez ścianę” - Warszawa, 24 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Pokaz spektaklu „Przez ścianę” - Warszawa, 24 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Pokaz spektaklu „Przez ścianę” - Warszawa, 24 kwietnia 2024. Fot. Sławek Kasper (IPN)

